METSÄTALOUS

Kuusella lumikuorma saattaa kasvaa jopa 3 000 kiloon, männyllä 1 500 kiloon. **ERIKOISTUTKIJA, DOSENTTI RISTO JALKANEN, LUONNONVARAKESKUS**

Raskas lumi aiheuttanut huomattavat metsätuhot Lapissa

Pahin tykkylumitalvi vuosikymmeniin koettelee puiden kestävyyttä Lapin korkeilla mailla sekä Pohjois-Savossa. Tuhojen pelätään pahenevan, mikäli lunta sataa lisää.

SODANKYLÄ
Puihin kertynyt raskas lumikuorma on aiheuttanut huomattavat metsätuhot Lapin korkeilla mailla ja Pohjois-Savossa. Suurimmat tuhot on havaittu Länsi-, Keski- ja Itä-Lapissa.

Savukosken, Sallan, Sodankylän, Kolarin ja Muonion valtionmailla tykkylumi on katkaissut kymmeniä, paikoin jopa satoja männynrunkoja hehtaarille.

”Mikäli lunta sataa lisää, tuhot vain pahenevat. Toivomme ylämaiden metsien pelastajaksi suojasäätä”, Metsähallituksen tiimiesimies **Samuli Ollila** Sodankylästä sanoo.

Ennätysmäärä tykkylunta

Ollilan mukaan tykkyä on enemmän kuin miesmuistiin. Korkeilla mailla puissa on koko talven lumet, mikä on harvinaista.

”Jopa siemenpuut katkeilevat lumikuorman alla. Tuhot ovat pahimmat ylitiheissä metsissä, joissa puut panostavat pituuskasvuun”, Metsähallituksen tiimiesimies **Jari Kantia** Savukoskelta kertoo.

Tuhoja pahentaisi kova tuuli, mikäli sellainen iskisi tykkymetsiin ennen suojasäitä. Raskaan lumitaakan alla tuulessa huojuvat latvukset katkeavat helposti.

Lumikuorma katkoo puita Lapin korkeilla mailla ja Pohjois-Savossa.

”Katkenneista tukeista aiheutuvat vahingot ovat kymmeniä euroja rungolta”, Ollila sanoo.

Metsänomistajien kannattaa hankkia lumituhovakuutus, sillä puustotappiot voivat olla pitkällä aikavälillä huomattavat.

”Tuhot saattavat aiheuttaa paikoin uudistamisvelvoitteen. Nyt tilakohtaiset tykkytuhot ovat muutamia kuutioita”, metsäneuvoja **Pekka Kasurinen** Sodankylän metsänhoitoyhdistyksestä kertoo.

Pohjois-Savossa tuhoja riukumetsissä

Pohjois-Savossa puuston lumikuormasta kärsivät etenkin koivutaimikot ja riukumetsiköt.

“Eniten tuhoja löytyy mäkialueilta ja metsiköistä, joissa harvennus on tehty myöhässä tai on kokonaan tekemättä”, Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savon tiiminvetäjä **Ari Vesterinen** kertoo.

Katkenneita ja lumikuorman painosta kaatuneita runkoja löytynee keskimäärin 5–10 runkoa hehtaarille.

“Ne ovat pääasiassa kuiturunkoja. Tuhopuuston hehtaarikohtaiset kuutiomäärät näyttävät jäävän kohtuullisen pieniksi.”

Ongelmana on, että runkoja on vaurioitunut laajalla alueella, jolloin niiden pois korjaaminen ei ole kannattavaa läheskään kaikkialla. Hyönteistuhoriski havupuuvaltaisilla alueilla kasvaa, joten vahingoittuneet rungot on syytä korjata pois metsästä.

Syynä alijäähtynyt vesisade

Tykky aiheutuu, kun alijäähtynyt vesi, ilman kosteus ja huurre jäätyvät puuhun. Kuormitus pahenee räntä- ja lumisateiden myötä. Avoimena olevat vesistöt lisäävät tykyn kertymistä.

”Kuusella lumikuorma saattaa kasvaa jopa 3 000 kiloon, männyllä 1 500 kiloon. Männyn painopiste on korkealla, ne katkeavat pakkasella latvuksen alta. Kuuset kestävät tykkyä paremmin”, Luonnonvarakeskuksen erikoistutkija, dosentti **Risto Jalkanen** Rovaniemeltä kertoo.

Jalkanen toteaa, että erityisen herkkiä lumituhoille ovat tiheät ja nuoret koivikot sekä ensiharvennusvaiheessa olevat metsät, joiden juuristo ja rungot eivät ole vielä vahvistuneet.

Roudaton maa lisää lumituhoherkkyyttä. Puut kaatuvat taakan alla helpommin.

”Tykkypuut voivat katketa yllättäen, joten metsässä liikkumista kannattaa nyt välttää. Taimikoita voi puhdistella lumesta varovasti.”

Lapissa tykky tipahtelee puista usein vasta maaliskuun suojasäillä. Eteläisessä Suomessa puut vapautuvat lumitaakasta aikaisemmin. Lumituhojen kokonaismäärä saadaan selville vasta ensi kesänä.

KARI LINDHOLM

KARI LINDHOLM

”Mikäli lunta sataa lisää, tykkytuhot pahenevat”, Metsähallituksen tiimiesimies Samuli Ollila Sodankylästä sanoo.

Kylmä maa keväällä vaikeuttaa kuusten kasvua

Ilmaston lämpenemisellä on puille myös haitallisia vaikutuksia. Mikäli ilmastonmuutos ohentaa lumipeitettä, maa pysyy keväällä pitkään kylmänä, mikä vaikeuttaa kuusen juuriston toimintaa ja hidastaa sitä kautta kasvua.

Pohjoisten alueiden talvien ennustetaan ilmastonmuutoksen seurauksena muuttuvan tulevaisuudessa leudommiksi ja sateisimmiksi. Todennäköisesti myös lumipeite ohenee tai ajoittain jopa puuttuu.

”Kuusen uuden silmun muodostumisen alkuvaiheet sekä neulasten ja oksien pituuskasvu tapahtuu huhtikuun puolivälistä heinäkuun alkuun. Maan lämpenemisen viivästyminen keväällä voi olla haitallista uusien silmujen synnylle sekä puun kasvulle”, kertoo erikoistutkija **Sirkka Sutinen** Luonnonvarakeskuksesta.

Kylmänä pysyvän maan vaikutusta on tutkittu kahtena peräkkäisenä talvena itäsuomalaisessa 47-vuotiaassa kuusikossa. Maan lämpötila pidettiin eristeiden avulla noin nolla-asteisena aina kasvukaudelle asti.

Uusien silmujen määrä kuusissa väheni, mikä näkyi seuraavana kasvukautena uusien oksien määrän vähenemisenä. Lisäksi uuden vuosikasvun pituuskasvu heikkeni merkittävästi kumpanakin tutkimusvuonna.

Perinteisesti kuusen kasvun alkaminen ajoitetaan toukokesäkuun vaihteeseen, jolloin silmut puhkeavat. Viimeaikaisten tutkimusten perusteella tiedetään, että kuusen talvehtivan silmun sisällä olevan verson aiheen pidentyminen alkaakin jo huhtikuun puolivälin jälkeen. Verson aihe pitenee keväisen lämmön kertyessä.

Silmu ei pärjää lämmöttä

Seuraavan kasvukauden silmun kehittyminen alkaa toukokuun alkupuolella. Uudet silmusuomut muodostuvat edellisvuonna kehittyneen, kasvavan verson kärkikasvualueesta. Tuolloin edellisvuoden silmu on vielä ulkoisesti talvitilassa.

Ennen silmin havaittavaa silmun turpoamista ja puhkeamista silmusuomujen suojassa kasvava verson aihe ja uusi kehittyvä silmu ovat erityisesti toukokuussa riippuvaisia edellisvuoden neulasten yhteyttämiskyvystä. Se puolestaan on riippuvainen ilman lämpötilasta.

Myös maan lämpötilan on oltava yli viisi astetta, jotta juuret voisivat toimittaa kasvaville versoille, neulasille ja uusille kehittyville silmuille riittävästi kasvuun tarvittavaa vettä ja ravinteita.

JARMO PALOKALLIO

Luontojärjestöt kritisoivat Kainuun hakkuita

Luonto-Liiton, Suomen luonnonsuojeluliiton ja Greenpeacen mielestä valtion metsiä hakataan liikaa Kainuussa. Järjestöt toivovat hakkuutavoitteisiin lievennyksiä, kun Kainuun luonnonvarasuunnitelmaa uusitaan tänä vuonna.

Järjestöt arvostelevat Metsähallituksen hakkuita muun muassa Suomussalmen vanhoissa metsissä ja kulttuurihistoriallisesti merkittävän Vienan reitin liepeillä.

”Viimeksi paheksuntaa ovat herättäneet vienalaiskylien maisema-alueen avohakkuut ja Pesiöjärven maakuntakaavan suojaamien virkistyssaarten suunnitellut hakkuut”, järjestöjen tiedotteessa todetaan.

Ne ehdottavat Kainuuseen myös metsien ja puustoisten soiden Metso-suojelua.

Suunnitelmat tiedossa

Metsähallitus on hyvin esitellyt toimintasuunnitelmiaan etukäteen, kertoo suomussalmelainen metsänomistaja ja monissa luottamustehtävissä vaikuttava **Heikki Moilanen**.

Suhtautumista nyt keskustelun kohteeksi nousseisiin hakkuisiin puitiin Moilasen mukaan viime vuonna. Hän ei vastusta hakkuita esimerkiksi Pesiöjärven alueella. ”Vaikka olisi ne voinut jättääkin.”

Puumarkkinoiden näkökulmasta hän kannattaisi Metsähallituksen hakkuiden pienentämistä.

”Meillä ei käy kuitupuukauppa ollenkaan. Kun valtion metsistä tulee paljon puuta, me yksityismetsänomistajat kärsimme siitä täällä äärialueella.”

Kainuun pinta-alasta Metsähallituksen hallinnassa on 42 prosenttia eli noin miljoonaa hehtaaria. Näistä maista on lakisääteisinä suojelualueina 12 prosenttia, luontokohteina 5 prosenttia ja rajoitetussa käytössä 9 prosenttia. Loput 74 prosenttia on metsätalouskäytössä.

”Totta on, että Metsähallitus näyttää aika nuoria metsiä aukoksi hakkaavan, kun tulostavoite on kova. Mutta toisaalta Kainuussa on myös suojeltu paljon”, Moilanen toteaa.

HANNA LENSU

MTK: Suomessa riittää puuta

Suomessa riittää puuta, maa- ja metsätaloustuottajajärjestö MTK:n johtokunta totesi kokouksessaan tiistaina. Ihmettelyn kohteena oli metsäteollisuuden pelko puun loppumisesta, jos sen energiakäyttöä edistetään.

Johtokunnan keskustelussa tosin myönnettiin, että Äänekosken investoinnin toteutuessa puuta ei paikallisesti Keski-Suomessa ole ylen määrin. Sen sijaan Pohjois-Suomessa puuta on tarjolla enemmän kuin sille on ostajia.

Kun katsotaan koko Suomea, puun loppumisesta ei MTK:n johtokunnan mielestä ole pelkoa. Kovimman kysynnän alueillakin on hakkuusäästöjä, joita on varaa purkaa muutaman vuoden ajan.

Metsäkysymykset tulevat perusteellisemmin käsittelyyn metsävaltuuskunnassa ensi viikon keskiviikkona.

HEIKKI VUORELA

Metsäyhtiöt valittavat kartellijutussa

Stora Enso, Metsäliitto ja UPM hakevat valituslupaa vahingonkorvauskanteiden vanhenemisesta korkeimmalta oikeudelta.

Helsingin hovioikeus päätti marraskuussa, etteivät metsänomistajien vaateet vahingonkorvauksista ole vanhentuneita. Se kumosi käräjäoikeuden aiemman ratkaisun.

Käräjillä käsittely ei jatku, ennen kuin korkein oikeus on ratkaissut asian. Jos korkein oikeus ei anna valituslupaa, hovioikeuden tuomio jää voimaan.

MT-STT

UPM sulkee kolme paperikonetta

UPM sulkee paperikoneet Lappeenrannan Kaukaan tehtaalla, Jämsän Jämsänkoskella sekä Shottonin tehtaalla Britanniassa. Yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen työpaikkoja häviää Kaukaalla 114, Jämsänkosken ja Kaipolan yksiköissä 138 ja Shottonissa 121.

Sulkemisten myötä UPM vähentää yhteensä 460 000 tonnia päällystettyä ja päällystämätöntä aikakauslehtipaperi- ja 215 000 tonnia sanomalehtipaperikapasiteettiaan, kerrotaan yhtiön pörssitiedotteessa.

Koneiden tuotanto päättyy viimeistään maaliskuun loppuun mennessä.

Myös marraskuussa ilmoitetut Chapellen paperikoneen sulkemista koskevat henkilöstöneuvottelut Ranskassa etenevät, tiedotteessa todetaan.

Koneiden sulkemiset ovat osa UPM:n marraskuussa 2014 asettamaa 150 miljoonan euron kannattavuuden parantamistavoitetta.

JUHA KAIHLANEN

OP:n metsärahasto ostaa 2 000 hehtaaria

Metsäyhtiö UPM on myynyt OP-Metsänomistaja-erikoissijoitusrahastolle noin 2 000 hehtaaria metsää.

Rahastolle siirtyvät metsät sijaitsevat Kainuun Ristijärvellä kahdessa erillisessä kiinteistössä. Kaupan hintaa ei julkaista.

Rahasto on tarkoitettu ihmisille, jotka haluavat sijoittaa metsään, mutta karttavat suoraa metsätilan ostoa osaamisen tai ajan puutteen vuoksi.

Metsäyhtiö UPM on toistuvasti myynyt tuhansien hehtaarien metsäkokonaisuuksia sijoitusrahastoille. Kauppoihin on kuulunut puukauppa- ja metsäpalvelusopimus UPM:n kanssa.

UPM omistaa Suomessa noin 760 000 hehtaaria metsää.

HENRIK SCHÄFER

Anssi Klinga

Jaakko Sarantola

Esa Retva

Sauli Brander

UPM kierrättää johtajistoaan

UPM:n selluliiketoiminnan johtajana aloittaa helmikuun alussa **Anssi Klinga**, 49, joka nykyisin vastaa yhtiön sahateollisuudesta.

Selluliiketoimintaa johtanut **Jaakko Sarantola**, 60, jatkaa UPM:n palveluksessa johdon asiantuntijatehtävissä.

Klingan tilalle sahojen johtoon on valittu puunhankinnasta ja metsäliiketoiminnasta tähän asti vastannut **Esa Retva**, 49.

UPM:n metsäpäälliköksi Retvan jälkeen nousee **Sauli Brander**, 41, joka toimii nyt yhtiön metsätalousjohtajana.

Sellutehtaat, sahat, puunhankinta ja metsät kuuluvat UPM:n Biorefining-liiketoiminta-alueeseen, jota johtaa **Heikki Vappula**.

JUHA KAIHLANEN

Stora Enso alentaa paperikoneiden arvoa

Stora Enso alentaa paperiliiketoimintansa arvoa, koska paperin tuotto-odotukset ovat heikentyneet kysynnän laskiessa Euroopassa.

Yhtiö kirjaa viime vuoden loka-joulukuun liiketulokseensa 225 miljoonan euron kertaluonteisen tappion, joka vähentää osakekohtaista tulosta 0,22 euroa. Kirjaus keventää Stora Enson tuloveroa 53 miljoonaa euroa.

Kertaluonteisista eristä suurin on 204 miljoonan euron arvonalennus Printing and Reading -liiketoimintaan eli paperintuotantoon. Syynä ovat Euroopan paperimarkkinoiden laskusta johtuvat edelleen heikentyneet pitkän ajan tuotto-odotukset, Stora Enso perustelee pörssitiedotteessaan.

Noin 30 miljoonan euron kertaluonteinen erä liittyy Saksan Uetersenin tehtaan meneillään olevaan myyntiin koskien aineettomien hyödykkeiden ja varaston arvonalentumista. Kauppa saataneen päätökseen maaliskuun loppuun mennessä.

Positiivinen yhdeksän miljoonan euron kertaluonteinen erä kirjataan Renewable Packaging -liiketoimintaan eli pakkauskartonkien tuotantoon. Se syntyi Corenson liiketoiminnan myynnistä.

Kirjatut arvonalentumiset pienentävät poistoja vuosineljänneksittäin seitsemän miljoonaa euroa viime vuoden viimeisestä vuosineljänneksestä alkaen.

JUHA KAIHLANEN